

۰۸/۰۱/۲۰۱۷

استاد محمد ظریف امین یار

مرور مختصر بر زندگی استاد محمد حسن کاکړ: بزرگترین تاریخ نویس معاصر افغانستان

نوشتن در مورد تاریخ واقعاً کار دشواری است. از آنجاکه تاریخ امروز سیاست دپروز است بنابراین فقط به ثبت کردن رویدادها و وقایع تاریخی اکتفا نباید کرد. تاریخ نگاران نه تنها که انسانهای بزرگ علمی اند بلکه باید فعال سیاسی هم باشند. من تاریخ نویسی را که سیاسی نباشد اصلاً نمی پذیرم. اما شاید شما بگویید که یکی از اصول اساسی تاریخ نویسی بیطرفی است پس چگونه می توان تاریخی را که سیاسی نوشته شده باشد بپذیریم؟ برای پاسخ این سوال باید بدانیم که هیچ نویسنده و هیچ انسانی در کل نمی تواند در مسایل بشری خنثی باشد پس تفکر خودی انسانها را ثابت فرض کردن مبنای عقلایی نخواهد داشت. هیچ انسانی عاقل در طول تاریخ به دنیا نیامده که در مسایل بشری گرایش، فلسفه و درآمدی بخصوص خود را اختیار نکرده باشد.

همانطوریکه می دانید، تاریخ افغانستان مانند دریای پر تلاطم همواره دستخوش تغییرات و تحولات سیاسی بوده است. موقعیت طبیعی فوق العاده مهم افغانستان باعث شده است تا این کشور در معرض تجاوزات خارجی و خیزشهای و انقلابات داخلی قرار گیرد. در چنین کشوری که حتی گزارش دهی وظیفه خطرناک عنوان شود، تاریخ نویسی کاری بسا دشواری است. تاریخ نویسی در افغانستان نه تنها نیاز به توان علمی بلندی بلکه شجاعت هم دارد. پس تاریخ نویسان افغانستان انسانهای بزرگی و درخور ستایش اند. در این مقاله می خواهم در باره یکی از تاریخ نویسان بزرگ افغانستان عزیز بنام استاد محمد حسن کاکړ که در همین اواخر دنیای فانی را وداع کرد بنویسم؛ تا باشد از یک جانب وجیه ملی ام را ادعا کرده باشم از جانب دیگر قدردانی آن مرد بزرگ هم شده باشد.

پوهاند محمد حسن کاکړ نه تنها یک شخصیت علمی بینظیر و تاریخ نویس بزرگ تاریخ معاصر افغانستان بود بلکه یک شخصیت فوق العاده قابل ارزش عرصه سیاست کشور نیز بود. استاد کاکړ با نوشته های واقعه گرانه و علمی خود توانست تاریخ چند دهه اخیر افغانستان را به ملت بزرگ افغانستان روشن تر سازد. استاد کاکړ بزرگ عضو فعال جنبش وین خلمیان نیز بود و سالهای متمادی برای روشنفکری جامعه افغانی سعی و تلاش خستگی ناپذیر انجام داد. زمانیکه اتحاد شوروی وقت بالای افغانستان تجاوز کرد استاد کاکړ علیه اتحاد شوروی و حکومت دست نشانده آن مبارزه کرد که در این راه از جانب حکومت وقت و اتحاد شوروی آسیبهای زیادی را نیز متحمل شد. او انسان مبارز و مجاهد بود و نه تنها که شجاعت استادگی بر ضد اتحاد شوروی داشت بلکه با نوشته های خود توانست حقایق تجاوز شوروی را برملا سازد. او همواره مردم افغانستان را درس آزادی، عدالت، بیداری و روشنفکری داد و از این طریق خواست راه جهاد مقدس را ادامه بدهد.

استاد مرحوم در قریه پلوتی ولایت زبیبی لغمان چشم به دنیا گشوده بود. او دوره ابتداییه را در ولایت لغمان و دوره ثانوی را در لیسه احمد شاه بزرگ در کندهار و همچنان در لیسه غازی در کابل به اتمام رسانیده بود. بعد از تکمیل دوره ثانوی استاد شامل دارالمعلمین عالی کابل شد. او بعد از سپری کردن دوره تحصیل در دارالمعلمین عالی کابل شامل پوهنخئی ادبیات پوهنتون کابل می شود که در سال ۱۹۵۷ از پوهنخئی ادبیات رشته تاریخ و جغرافیا (جغرافیه) موفقانه فارغ شد. استاد بعد از فراغت عضو علمی پښتو تولنه و مدیر مسول مجله کابل شد. او در سال ۱۹۶۱ برای دوره ماستری راهی کشور انگلستان شده و از پوهنتون لندن (University of London) در رشته تاریخ معاصر آسیای مرکزی و اروپا ماستری خود را بدست می آورد. او در سال ۱۹۶۸ توانست سند ماستر فلسفه/دوکتورا کوچک (M.Phil) را بدست بیاورد. بعد از آن استاد برای خدمت نسل جوان مشغول تدریس در پوهنتون کابل می گردد. او در سال ۱۹۷۵ توانست از پوهنتون لندن سند دوکتورا (PhD) خود را بعد از ارایه کردن

د پانو شمیره: له 1 تر 3

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پتهله مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

پاڼه: دلیکنی دلیکنی بنی پازوالی د لیکوال په غاړه ده، هبله من یو خپله لیکنه له رالیرو مخکې په خیر و لولئ

تحقیق به پوهنتونهای هاروارد (Harvard University) و پرنستون (Princeton University) آمریکا بدست بیاورد. استاد کاکر در سال ۱۹۸۱ رتبه پوهاندی از شورای علمی پوهنتون کابل بدست می آورد.

بعداً استاد بزرگ از اثر مخالفت با رژیم دست نشانده اتحاد شوروی برای ۵ سال در زندان پلچرخ زندانی می گردد. او در سال ۱۹۸۷ بعد از آن آزاد می گردد که مؤسسه عفو الملل و سازمانهای دیگر بشری بالای رژیم کابل فشار سیاسی وارد می کنند و خاستار آزادی استاد می شوند. استاد بعد از آزاد شدن برای مدت کم دوباره به تدریس در پوهنتون کابل می پردازد. در اخیر همین سال است که استاد به پشاور مهاجرت کرده و به خاک مقدس افغانستان الوداع می گوید. در پشاور عضو اتحادیه نویسندگان می شود و از راه علم به جهاد ادامه می دهد. بالاخره استاد بزرگ در سال ۱۹۸۹ با فامیل خود به ایالات متحده امریکا مهاجر می شود و بقیه عمر خود را آنجا سپری می کند.

استاد کاکر سالهاست می نویسد بنابراین آثار علمی بیشمار دارد. آثار چاپی آن مرد بزرگ قرار ذیل است:

۱. وطن ته یو سفر طالبان او اسلامي بنسټ پالنه
۲. زما غوره لیکنی
۳. دثور کودتا او دهغي ژوري پاپلی
۴. افغان افغانستان ومختصری از کوشش های افغان ها برای تشکیل دولت
۵. در هندوستان فارس و افغانستان 1978
۶. نظری به کتاب افغانستان دپنج قرن اخیر
۷. تاریخ سیاسی و دیپلوماتیک افغانستان
۸. افغانستان: هجوم شوروی وجواب افغان ها
۹. حکومت وجامعه افغانستان در عهد زمامداری امیر عبدالرحمن خان
۱۰. مطالعه پیشرفت ها درسیاست داخلی افغانستان
۱۱. دکابل دسلطنت بیان
۱۲. دسقراط افلاتون ، ارسطو، اپیکور او زینو په نظر بڼه انسان
۱۳. دهومر بالانیس لیکنه
۱۴. خاطرې
۱۵. دیوهنی فلسفی بنسټونه
۱۶. تاریخ څه ته وایي
۱۷. پښتون، افغان، افغانستان
۱۸. دسرطان کودتا دافغانستان داوردي بي ثباتي پیلامه
۱۹. دپاچا امان الله خان واکمنی ته یوه نوی کتنه
۲۰. رڼا او دفاع
۲۱. دافغانستان په باب دژنیو جوړه

استاد کاکر نه تنها یکی از بزرگترین سرمایه های معنوی کشور بود بلکه یک مرد مجاهد ، مبارز و ملی گرا نیز بود. رویای استاد ارزشهای انسانی و افغانستان بزرگ ، قدرت مند و مستقل بود. او آزادی را از عمق جان و دل دوست داشت و همواره در تلاش آن بود که تفکر آزادی و بیداری را در بین افغانها ترویج دهد. با وفات استاد محمد حسن کاکر افغانستان عزیز امروز بزرگترین تاریخ نویس معاصر خود را از دست داد. اما جای مسرت و افتخار است که امروز افغانستان دارای هزارها محصل مکتب استاد کاکر دارد که مصمم اند راهش را که راه قلم، عدالت، آزادی، استقلال، اتحاد وحدت بین افغانها بود ادامه بدهند.

استاد محمد ظریف امین یار

۷ جنوری ۲۰۱۷

کابل – وزیر اکبر خان

د پانو شمیره: له 2 تر 3

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پتهله مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلپکنی د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په څیر و لولئ

د پاڼو شمېره: له 3 تر 3

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پتهله مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلېکنې د لېکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هيله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په ځیر و لولئ